

gen framlägga förslag till sådana ändringar uti Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker af den 24 maj 1895, att *utminuterung* må ega rum, i tillämpliga delar, endast på sätt, som är föreskrifvet angående handel med explosiva varor, enligt kongl. förordningen af den 19 november 1897.

Stockholm den 26 januari 1901.

Sam. Söderberg.

I motionens syfte instämmer

Johan Wahlgren.

N:o 130.

Af herr **G. Österberg**, *angående ökad anslag till gevärsköps-
anskaffning under år 1902.*

Beträffande fabrikationen af gevär vid statens gevärsfaktori har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen till årets Riksdag under punkt 32 af fjärde hufvudtiteln föreslagit en tillverkning för år 1902 af 20,000 gevär samt äskat, att af redan beviljade medel härför skulle anvisas 1,145,470 kronor.

Af officiella uppgifter framgår emellertid, att gevärsfaktoriets årliga tillverkningsförmåga nu uppdrifvits till öfver 25,000 gevär, eller närmare angifvet 27,000. Det synes mig af flera skäl vara riktigt, att denna produktionsförmåga tages i anspråk i full utsträckning ännu så länge.

Jag behöfver här icke närmare framhålla, att arméns förseende med tidsenliga eldhandvapen är en af de viktigaste åtgärderna i försvarshänseende. Jag vill blott erinra derom, att Riksdagen anslagit medel för anskaffning af 150,000 mausergevär, hvarförutom man vet, att arméns oundgängliga behof i händelse af mobiliseriug är 200,000 gevär. Af detta antal voro den 1 januari 1901 endast 80,600 tillgängliga. Under sådana förhållanden bör det icke gerna väcka annat än tillfredsställelse, att gevärsfaktoriets tillverkning kunnat uppdrifvas från förut beräknade 20,000 till 25,000 gevär årligen. Riksdagen, som år 1899 betraktade ett skyndsamt anskaffande af gevär så önskvärdt, att den, då tillverkningen vid statens gevärsfaktori ej ansågs gå fort nog, anvisade medel till inköp af 40,000 gevär från Tyskland, bör icke hafva något att invända emot, att vi nu inom landet årligen kunna få tillverkade 5,000 flera gevär, än från början varit beräknadt.

Härtill komma andra omständigheter, som böra tagas i betraktande. Det är tydligt, att vi få behof af mausergevär utöfver de 200,000, som oundgängligen krävas för arméns mobilisering, så vida afsigten är, att äfven reservtrupperna skola i någon större utsträckning beväpnas med det moderna vapnet. Jag tillåter mig dessutom särskildt visa på den kraftigt tillväxande frivilliga skytterörelsen, som utan tvifvel kommer att ännu mera utvecklas, i den mån Riksdagen genom ökade anslag lemnar densamma sitt understöd. I denna rörelse gör sig allt mera gällande behofvet af egna mausergevär för föreningarna och de enskilda skyttarne. Enligt hvad jag har mig bekant, har man också i flera föreningar begynt vidtaga särskilda åtgärder för anskaffande af medel till inköp från staten af mausergevär. För närvarande kunna dock, hvad beträffar svenska gevär, sådana inköp, enligt Kongl. Maj:ts tillstånd den 21 sistlidne december, ske endast i mån som hinder deraf icke uppstå för fyllande af arméns mobiliseringsbehof. Men det synes önskligt, att detta hinder måtte så snart som möjligt undanröjas medelst åstadkommande af full tillgång på svenska gevär.

Slutligen vill jag framhålla, hvad som uppenbart ligger i sakens natur, att det för staten måste ställa sig ekonomiskt fördelaktigt att nu taga gevärsfaktoriets hela tillverkningsförmåga i anspråk och begagna sig af hela den skicklighet, som den nuvarande arbetsstyrkan förvärfvat under de gångna årens öfning. Att onödigtvis bortkasta något af denna skicklighet är detsamma som att bortkasta ett motsvarande kapital. Emellertid skulle ju af inskränkningen i tillverkningen följa, att ej mindre

än en femtedel af arbetarne, eller omkring 100 man, skulle uppsägas. Och det är ej nog med, att ett sådant afskedande skulle vara ekonomiskt oklokt från statens synpunkt; det skulle ock i tider som dessa, då ställningen på arbetsmarknaden börjat blifva tryckande, vara hårdt mot arbetarne och mindre värdigt staten som arbetsgifvare.

I en skrifvelse af den 8 december 1900 från gevärsfaktoriets styresman, major C. Hyltén-Cavallius, säges ock, bestyrkande hvad här ofvan andragits, bland annat, att med inskränkningen i tillverkningen skulle bland arbetarne »följa allmänt missnöje, helst under nuvarande dåliga arbetskonjunkturer», vidare skulle resultatet blifva »bortkastande af faktoriets vunna arbetsförmåga, vapentillverkningens fördyrande» samt »fördröjd beväpning».

En tillverkning under 1902 af 25,000 gevär skulle efter ett beräknadt tillverkningspris per gevär af 56 kronor 45 öre draga en ökad kostnad, utöfver det af Kongl. Maj:t äskade beloppet, af 282,250 kronor eller tillsammans 1,427,720 kronor.

Då här icke är fråga om något nytt anslag; då en raskare gevärsanskaffning ej kan för vårt försvar vara annat än fördelaktig; då statens ekonomi bäst tjenas genom att gevärsfaktoriets hela tillverkningsförmåga tages i anspråk; och då statens arbetares intressen under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden dermed bäst tillgodoses, vågar jag hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1902 af det utaf 1900 års Riksdag till fortsatt anskaffning vid statens gevärsfaktori af eldhandvapen beviljade belopp till anskaffande af 25,000 gevär anvisa 1,427,720 kronor.

Stockholm den 27 januari 1901.

Gust. Österberg.